

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum sub lege Moysi licitum fuerit vxore[m] dimittere? 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

cundam legis naturæ intentionem .

Ad secundum dicendum, quòd habere concubinam est contra bonum prolis , quantum ad id quod natura in ea , prima intentione intendit , scilicet educationem & instructionem , quæ requirit diuturnam commansionem parentum; quòd nõ est in concubina, quæ ad tempus assumitur : & ided non est simile . Tamen quantum ad secundam intentionem , etiam habere concubinam , sub dispensatione cadere potest, vt patet O'lea 1.

Ad tertium dicendum, quòd inseparabilitas, quamuis sit de secunda intentione matrimonij, prout est in officium naturæ, est tamen de prima intentione ipsius, prout est sacramentum Ecclesie . Et ideo ex quo institutum est, vt sit Ecclesie sacramentum, manente tali institutione non potest sub dispensatione cadere, nisi forte secundo modo dispensationis .

ARTIC. III.

Utrum sub lege Moysi licitum fuerit uxorem dimittere ?

181

AD tertium sic proceditur . Videtur, quòd sub lege Moysi fuerit licitum uxorem dimittere . Vnus enim modus consentiendi est, non prohibere, cum prohibere possit aliquis . Consentire autem illicito est illicitum . Cum ergo Moyses non prohibuerit uxoris repudium, nec peccauerit : quia lex sancta est, dicitur Roman. 7. videtur, quòd repudium fuerit aliquando licitum .

¶ 2 Præerea, Propheta locuti sunt Spiritu sancto inspirati, vt patet 2. Petr. 1. Sed Malac. 2. dicitur, Cum odio habueris, dimitte . Ergo cum illud quod Spiritus sanctus inspirat, non sit illicitum, videtur quòd repudium uxoris non semper fuerit illicitum .

¶ 3 Præterea, Chrysost. ¶ dicit, quòd sicut Apostoli permiserunt secundas nuptias, ita Moyses permisit libellum repudij, Sed secundæ nuptiæ non sunt peccatum . Ergo nec repudium uxoris sub lege Moysi .

hom 32. in Euan. Mast. in opere imperf. patru ante med. 30. 2

SED

SED contra est, quod Dominus dicit, quod libellus repudij datus est à Moyse Iudæis, propter duritiam cordis eorum *. Sed duritia cordis eorum non excusabat eos à peccato. Ergo neque lex de libello repudij.

Matth. 19.

¶ Præterea, Chrysoft. * dicit super Matth. 2. quod Moyse dando libellum repudij, non iustitiam Dei ministravit, ut quasi per legem agentibus peccatum non videatur esse peccatum.

hom. 32. in Matth. in opere imperfecto parâ ante meo. fo. 2.

RESPONDEO dicendum, quod circa hoc est duplex opinio. Quidam enim dicunt, quod illi qui sub lege uxorem, dato libello repudij, dimittebant, non excusabantur à peccato, quamvis excusarentur à pœna, secundum legem infligenda. Et propter hoc dicitur Moyse libellum repudij permisisse: & sic ponunt quatuor modos permissionis. Unum, per priuationem præceptionis, ut quando maius bonum non præcipitur, minus bonum permitti dicitur: sicut Apostolus non præcipiendo virginitatem, matrimonium permisit, 1. Cor. 7. Secundum, per priuationem prohibitionis: sicut venialia dicuntur permissa, quia non sunt prohibita. Tertium, per priuationem cohibitionis: & sic peccata omnia dicuntur permitti à Deo, in quantum non impedit cum impedire possit. Quartum, per priuationem punitionis: & sic libellus repudij in lege permissus fuit, non quidem propter aliquod maius bonum consequendum, sicut fuit dispensatio de pluribus vxoribus habendis; sed propter maius malum cohibendum, scilicet vxoricidium, ad quod Iudæi proni erant, propter corruptionem irascibilis; sicut & permissum est eis extraneis fœnerari, propter corruptionem aliquam in concupiscibili, ne scilicet fratribus suis fœnerarentur: & sicut etiam propter corruptionem suspicionis in rationali, fuit permissum sacrificium zelotypie, ne sola suspicio apud eos iudicium corrumperet. Sed quia lex vetus quamvis gratiam non conferret, tamen ad hoc data erat, ut peccatum ostenderet, ut communiter Sancti

Q9 2 dicunt:

dicunt: ideo alijs videtur, quod si repudiando uxorem peccassent, hoc saltem eis per legem aut prophetas indicari debuisset. Isaia 38. Annuntia populo meo scelera eorum. Alias viderentur nimis esse neglecti, si ea quæ necessaria sunt ad salutem, quæ non cognoscebant, numquam eis nuntiata fuissent: quod non potest dici, cum iustitia legis tempore suo observata, vitam mereretur æternam. Et propter hoc dicunt, quod quamvis repudiate uxorem, per se sit malum, tamen ex permissione diuina licitum fiebat. Et hoc confirmant auctoritate Chrysostomi, qui dicit, quod a peccato abstulit culpam legislator, quando permixit repudium. Et quamvis hoc probabiliter dicatur, tamen primum communius sustinetur: ideo ad utrasque rationes respondendum est.

*hom. 32.
in Mat.
in opere
imperfe-
cto to. 2.*

Ad primum ergo dicendum, quod aliquis qui potest prohibere, non peccat, si a prohibitione abstineat, non sperans correctionem: sed * maius malum astimans ex tali prohibitione occasionem sumere, & sic accidit Moyfi: vnde diuina auctoritate fretus libellum repudij non prohibuit.

*Al. ma-
gis.*

Ad secundum dicendum, quod Prophetæ Spiritu sancto inspirati non dicebant dimittebam esse uxorem, quasi Spiritus sancti præceptum sit, sed quasi permissum, ne mala peiora fierent.

Ad tertium dicendum, quod illa permissionis similitudo non est intelligenda quantum ad omnia, sed solum quantum ad causam eandem: quia utraque permissio ad vitandam turpitudinem facta est.

Ad quartum dicendum, quod quamvis duritia cordis non excusaret a peccato, tamen permissio ex duritie facta excusat. Quædam enim prohibentur sanis, quæ non prohibentur infirmis corporaliter: nec tamen infirmi peccant, permissione sibi facta viuentes.

Ad quintum dicendum, quod aliquod bonum potest intermitteri dupliciter. Vno modo, propter aliquod maius bonum consequendum: & tunc intermissio illius boni ex ordine ad maius bonum accipit honestatem.

tē, sicut intermittebatur singularitas vxoris honestæ à iacob, propter bonum prolis. Alio modo, bonum aliquod intermittitur ad vitandum maius malum. Et tunc si auctoritate eius, qui dispensare potest, hoc fiat, reatum talis boni intermissio non habet, sed honestatem etiam non acquirit: & sic indiuisibilitas matrimonij in lege Moysi intermittebatur propter maius malum vitandum, scilicet vxoricidium. Et ideò Chrysost. † dicit, quòd à peccato abstulit culpam. Quamuis enim inordinatio maneret in repudio, ex quo peccatum dicitur, tamen reatum pœnæ non habebat, neque temporalis, neque perpetuæ, in quantum diuina dispensatione fiebat: & sic erat ab eo culpa ablata. Et ideò etiam ipse ibidem dicit, quòd permissum est repudium, non malum quidem, tamen licitum. Quod quidem illi qui sunt de prima opinione*, referunt ad hoc tantum, quòd non habebat reatum temporalis pœnæ.

A R T I C. I V.

Virum liceret vxori repudiata, alium virum habere? 283

AD quartum sic proceditur. Videtur, quòd liceret vxori repudiatae alium virum habere. Quia in repudio magis erat iniquitas viri repudiantis, quàm vxoris repudiatae. Sed vir poterat sine peccato aliam ducere vxorem. Ergo & vxor sine peccato alium virum ducere poterat.

¶ 2 Præterea, August. † dicit de duabus vxoribus: quod quādo mos erat, peccatum non erat. Sed tempore legis veteris erat talis consuetudo, quòd repudiata alium virum ducebat, vt patet Deuter. 24. Cum egressa alterum virum duxerit, &c. Ergo vxor non peccabat, alteri viro se iungendo.

¶ 3 Præterea, Matth. 5. Dominus iustitiam noui Testamenti ostendit superabundantem esse respectu iustitiæ veteris Testamenti. Hoc autem dicit ad iustitiæ noui Testamenti superabundantiam pertinere, quòd vxor repudiata non ducit alterum virum. Ergo in veteri lege licebat.

Q9 3 SED

hom. 22.
in Mat. 22.
in opere
imperfa-
cto, ante
med. 10. 2
postea in
titio corp.

in lib. de
bono con-
iugali. c.
18.